

Assen, 3 augustus 2023
Ons kenmerk 202301239-01081660

BESLUIT VAN GEDEPUTEERDE STATEN VAN DRENTHÉ INZAKE ONTHEFFING OP BASIS VAN HOOFDSTUK 3 VAN DE WET NATUURBESCHERMING (HIERNA WNB)

Ontheffinghouder : Vereniging Natuurmonumenten
Activiteit : Natuurontwikkeling
Locatie : Libellenreservaat de Werren

Deze ontheffing wordt verleend voor de periode vanaf 1 augustus 2023 tot en met 1 augustus 2027.

Besluit

Gedeputeerde Staten van Drenthé hebben besloten op basis van bijgevoegde motivering (zie bijlage 1) een ontheffing te verlenen aan Natuurmonumenten voor wat betreft de verbodsbepalingen genoemd in artikelen 3.5 lid 1, 2 en 4 van de Wnb waar het gaat om het opzettelijk doden, verstoren en het beschadigen of vernielen van voortplantings- en verblijfplaatsen van de heikikker (*Rana arvalis*). Daarnaast is er ontheffing aangevraagd voor de verbodsbepalingen genoemd in artikelen 3.5 lid 1, 2, 3 en 4 van de Wnb waar het gaat om het opzettelijk doden, verstoren, het rapen of onder zich hebben van eieren en het beschadigen of vernielen van voortplantings- en verblijfplaatsen van de groene glazenmaker (*Aeshna viridis*). Ook is er ontheffing aangevraagd voor de verbodsbepalingen genoemd in artikel 3.10 lid 1, sub a en b van de Wnb waar het gaat om het opzettelijk doden en vangen en het opzettelijk beschadigen of vernielen van vaste voortplantings- of rustplaatsen van de waterspitsmuis (*Neomys fodiens*).

De ontheffing wordt verleend onder de volgende voorschriften:

1. Algemene voorschriften

- 1.1. De ontheffing wordt slechts voor de hierboven beschreven verbodsbepalingen en genoemde soorten verleend.
- 1.2. Deze ontheffing geldt alleen voor de werkzaamheden behorend bij dit besluit.
- 1.3. De ontheffinghouder dient onverwijld contact op te nemen met de provincie Drenthé indien bij het uitvoeren van de werkzaamheden van het project andere beschermde soorten dan de genoemde worden aangetroffen of andere handelingen als bedoeld in voorschriften 1.1 en 1.2 noodzakelijk zijn.
- 1.4. Deze ontheffing kan uitsluitend gebruikt worden door (medewerkers van) de ontheffinghouder of haar rechtsopvolgers of in opdracht van de ontheffinghouder handelende (rechts-)personen. De ontheffinghouder of haar rechtsopvolgers blijven daarbij verantwoordelijk en aansprakelijk voor de juiste naleving van deze ontheffing.
- 1.5. Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden dient een afschrift van deze ontheffing en de bijbehorende brief op de locatie van de werkzaamheden aanwezig te zijn en op verzoek te worden getoond aan de daartoe bevoegde toezichthouders of opsporingsambtenaren.
- 1.6. De ontheffinghouder dient, zodra de datum van aanvang van de werkzaamheden bekend is, doch uiterlijk 7 dagen van tevoren, hiervan melding te maken bij de provincie Drenthé. Dit kan door een e-mail te sturen naar vth@drenthe.nl onder vermelding van het kenmerk van het besluit.

- 1.7. Bij de melding hoort eveneens te worden aangegeven welk ecologisch adviesbureau de ecologische begeleiding biedt tijdens de uitvoering van de werkzaamheden en het meest actuele ecologisch werkprotocol mee te zenden. Indien er tussentijds wordt gekozen om met een ander ecologisch adviesbureau door te gaan, dan dient dit schriftelijk gemeld te worden aan het bevoegd gezag middels vth@drenthe.nl, onder vermelding van het kenmerk van het besluit.
- 1.8. Er dient gewerkt te worden zoals beschreven in het Activiteitenplan natuurontwikkeling libellenreservaat de Werren d.d. 24 april 2023, door Ecogroen (hierna Activiteitenplan), behorend bij dit besluit.
- 1.9. Kleine wijzigingen in de uitvoering van het project en de hieronder genoemde voorschriften kunnen doorgevoerd worden na afstemming met de ecologisch deskundige én in overleg met het bevoegd gezag. Deze wijziging(en) dienen minimaal ecologisch gelijkwaardig te zijn aan de voorgestelde werkwijze behorend bij de aanvraag.
- 1.10. De in dit besluit beschreven voorschriften dienen in een ecologisch werkprotocol te worden opgenomen. Dit ecologisch werkprotocol dient te allen tijde op de locatie (papier of digitaal) aanwezig te zijn en dient onder betrokken werknemers, met name bij de uitvoerenden op de locatie, bekend te zijn. Werkzaamheden dienen conform dit ecologisch werkprotocol te worden uitgevoerd.
- 1.11. Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden dient een (ecologisch) logboek bijgehouden te worden van alle ecologische handelingen. Uit dit logboek dient duidelijk naar voren te komen wanneer en op welke ecologische wijze de hier beschreven voorschriften zijn uitgevoerd. Dit logboek wordt op verzoek getoond aan het bevoegd gezag.

2. Soort specifieke voorschriften

- 2.1. De voorbereidende werkzaamheden dienen op een lage werksnelheid plaats te vinden (stapvoets), waarbij men rekening dient te houden met vluchtwegen en te zorgen dat dieren voldoende ruimte hebben.
- 2.2. Werkzaamheden aan bestaande watergangen dienen uitgevoerd te worden als de luchttemperatuur boven het vriespunt ligt en er geen ijs in de watergang aanwezig is.
- 2.3. De aannemer dient enkel gebruik te maken van de ruimte die noodzakelijk is voor het uitvoeren van de werkzaamheden en werkt altijd één richting op. Indien er meerdere machinale voertuigen aan het werk zijn, dienen die niet naar elkaar toe te werken in verband met onnodige verstoring en mogelijke opsluiting (potentieel doden) van dieren tot gevolg.

Heikikker

- 2.4. De ontheffinghouder dient bij de planning van de werkzaamheden rekening te houden met de kwetsbare periodes van de heikikker (oktober-februari). Afhankelijk van het seizoen en de klimatologische omstandigheden kan deze periode langer of korter zijn. De periode voor het uitvoeren van de werkzaamheden dient daarom afgestemd te worden met een ecologisch deskundige op het gebied van voornoemde soorten.
- 2.5. Voor heikikker dient er geschikt voortplantingsbiotoop gerealiseerd te worden in de ondiepe zones in de natuurvriendelijke oevers (figuur 3).

Groene glazenmaker

- 2.6. De ontheffinghouder dient bij de planning van de werkzaamheden rekening te houden met de kwetsbare periodes van de groene glazenmaker (juni-september). Afhankelijk van het seizoen en de klimatologische omstandigheden kan deze periode langer of korter zijn.

De periode voor het uitvoeren van de werkzaamheden dient daarom afgestemd te worden met een ecologisch deskundige op het gebied van voornoemde soorten.

- 2.7. Om het leefgebied van de groene glazenmaker zolang en zoveel mogelijk te ontzien, dienen eerst de petgaten met natuurvriendelijke oevers te worden afgegraven. Vervolgens dient het ruggetje tussen de bestaande sloot en nieuw gegraven petgaten verwijderd te worden, zodat de watergangen één geheel worden.
- 2.8. Het verwijderen van het ruggetje tussen de bestaande watergangen en nieuwe petgaten wordt uitgevoerd in eind september/oktober 2023, buiten de vliegperiode van de groene glazenmaker.
- 2.9. Om schade aan het krabbenscheer te voorkomen, dient er eerst water in de nieuwe petgaten gelaten te worden.

Waterspitsmuis

- 2.10. De ontheffinghouder dient bij de planning van de werkzaamheden rekening te houden met de kwetsbare periodes van de waterspitsmuis (maart-augustus). Afhankelijk van het seizoen en de klimatologische omstandigheden kan deze periode langer of korter zijn. De periode voor het uitvoeren van de werkzaamheden dient daarom afgestemd te worden met een ecologisch deskundige op het gebied van voornoemde soorten.
- 2.11. Een week voordat de oever afgegraven wordt, dient het leefgebied van de waterspitsmuis ongeschikt gemaakt te worden voor de soort door de vegetatie op de oever kort af te maaien. Om te voorkomen dat exemplaren worden gedood, dient er in één richting gewerkt te worden zodat exemplaren kunnen vluchten.
- 2.12. Voor de waterspitsmuis dient er geschikt leefgebied gerealiseerd te worden door de aanleg van brede, natuurvriendelijke oevers (figuur 3).

3. Overige voorschriften

- 3.1. Een ecologisch deskundige op het gebied van de soort(en) waarvoor ontheffing is verleend, dient tenminste aanwezig en/of betrokken te zijn tijdens de volgende momenten:
 - 3.1.1. bij de voorbereidende werkzaamheden;
 - 3.1.2. voorafgaand aan het vellen van bomen en/of het verwijderen van begroeiing;
 - 3.1.3. bij de start van de werkzaamheden.
- 3.2. Bovenstaande momenten worden beschreven in het ecologisch logboek door de ter zake kundige ecoloog.

4. Zorgplicht

- 4.1. De ontheffinghouder dient voldoende zorg in acht te nemen voor in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving. Activiteiten of werkzaamheden die kunnen leiden tot negatieve effecten op plant- of diersoorten, zoals het verwijderen van bosschages en bomen of kunstmatige lichtverstoring, dienen achterwege gelaten te worden of zo uitgevoerd te worden dat de effecten tot het minimum worden beperkt.
- 4.2. In navolging van het voorgaande voorschrift dient de ontheffinghouder rekening te houden met het broedseizoen van alle vogelsoorten. De werkzaamheden dienen zoveel als mogelijk uitgevoerd te worden buiten het broedseizoen. Indien dit niet mogelijk is, dient een ecologisch deskundige voorafgaand aan de werkzaamheden het projectgebied te controleren op in gebruik zijnde nesten.

- 4.3. Indien er in gebruik zijnde nesten worden aangetroffen, worden de werkzaamheden uitgesteld tot na het broedseizoen van die betreffende vogelsoort. Het plangebied dient hiervoor te worden vrijgegeven door de ter zake kundige ecooloog.

Gedeputeerde Staten voornoemd,
namens dezen,

J.G. Luchtenborg,
Themamanager a.i.
Vergunningverlening, Toezicht & Handhaving

Afschrift aan:

- Natuurmonumenten (digitaal);
- Ecogroen (digitaal);
- het College van Burgemeester en Wethouders van Noordenveld (digitaal).

Ontheffingstermijn

Het kan voorkomen dat de in de ontheffing gestelde termijn niet voldoende is om de werkzaamheden waarop de ontheffing betrekking heeft uit te voeren. Om onnodige vertraging van het traject te voorkomen wordt in dat geval geadviseerd om minimaal vier maanden voor het verstrijken van deze termijn een nieuwe aanvraag in te dienen.

Bezwaar

Belanghebbenden die het niet eens zijn met dit definitieve besluit, kunnen binnen zes weken na de dag van verzending van dit besluit een bezwaarschrift indienen bij het college van Gedeputeerde Staten van Drenthe. Voor meer informatie over de bezwaarprocedure zie <http://provincie.drenthe.nl/loket/bezwaarschriften>.

BIJLAGE 1: MOTIVERING BIJ BESLUIT

1. Aanvraag en procesverloop

Op 24 april 2023 hebben wij een aanvraag ontvangen voor een ontheffing van de Wnb van Ecogroen namens Vereniging Natuurmonumenten (hierna ontheffinghouder). Op 19 juli 2023 hebben wij op ons verzoek van Ecogroen aanvullingen ontvangen. De aanvraag heeft betrekking op het verbreden en verdiepen van bestaande sloten, gelegen in libellenreservaat de Werren in de gemeente Noordenveld. De ontheffinghouder heeft ontheffing aangevraagd voor de verbodsbepalingen genoemd in artikel 3.5 lid 1, 2 en 4 van de Wnb voor de heikikker (*Rana arvalis*), artikel 3.5 lid 1, 2, 3 en 4 van de Wnb voor de groene glazenmaker (*Aeshna viridis*) en artikel 3.10 lid 1, sub a en b van de Wnb voor de waterspitsmuis (*Neomys fodiens*).

Figuur 1: Projectgebied (bron: Activiteitenplan natuurontwikkeling libellenreservaat de Werren d.d. 24 april 2023, door Ecogroen)

2. Wettelijk kader

De diverse aangetroffen diersoorten binnen het plangebied worden beschermd volgens diverse beschermingsregimes van de Wet natuurbescherming.

2.1 Habitatrichtlijn

De heikikker en groene glazenmaker zijn beschermde inheemse soorten als bedoeld in bijlage IV onderdeel a bij de Habitatrichtlijn bijlage II van het verdrag van Bern en zijn zodoende beschermd op grond van artikel 3.5 van de Wnb.

- Op grond van artikel 3.5 lid 1 van de Wnb is het verboden om in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV onderdeel a bij de Habitatrichtlijn bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage 1 bij het Verdrag van Bonn in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.

- Op grond van artikel 3.5 lid 2 van de Wnb is het verboden om dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren.
- Op grond van artikel 3.5 lid 3 van de Wnb is het verboden om eieren van dieren als bedoeld in het eerste lid in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.
- Op grond van artikel 3.5 lid 4 van de Wnb is het verboden om de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in het eerste lid te beschadigen of te vernielen.

Onder voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de heikikker als bedoeld in artikel 3.5 lid 4 van de Wnb vallen o.a. de voortplantingswateren en de winterverblijfplaatsen. Onder voortplantingsplaatsen wordt het water verstaan (poelen, vennen, sloten, e.d.) waarin de kooractiviteit plaatsvindt, waar eieren worden afgezet en de jongen (larven) opgroeien. Dit water is veelal het gehele jaar door waterhoudend en bezit ondiepe zones die snel kunnen opwarmen. Het water is in gebruik van eind februari tot en met eind juni.

Winterverblijfplaatsen zijn de plekken waar de heikikkers zich in de winter individueel op het land bevinden, zoals in de grond ingegraven, in muizenholletjes, onder stronken en in dammetjes waar puin aanwezig is. Ze verblijven daar van oktober tot en met eind februari.

Onder voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de groene glazenmaker als bedoeld in artikel 3.5 lid 4 van de Wnb vallen o.a. de voortplantingswateren. Onder voortplantingsplaatsen wordt het water verstaan (poelen, vennen, sloten, e.d.) waar eieren, zoals bedoeld in artikel 3.5 lid 3 van de Wnb, worden afgezet en de jongen (larven) uitsluipen. Dit gebeurt meestal op krabbenscheerplanten. De larven overwinteren in de krabbenscheerplanten en sluipt uit van eind juni tot en met eind augustus.

Naast artikel 3.5 lid 4 van de Wnb is ontheffing aangevraagd voor artikel 3.5 lid 1 en 2 van de Wnb. Gelet op de werkzaamheden valt niet uit te sluiten dat er sprake is van mogelijke, opzettelijke doding en/of verstoring van de heikikker en groene glazenmaker. Ondanks de genomen voorzorgsmaatregelen, kan het voorkomen van het doden van individuen niet gegarandeerd worden. Om die reden is ontheffing van de verbodsbepaling in artikel 3.5 lid 1 en 2 van de Wnb eveneens noodzakelijk.

2.2 *Nationaal beschermde soorten*

De waterspitsmuis is beschermde inheemse soort als bedoeld in de bijlage onderdeel A bij de Wnb en is zodoende beschermd op grond van artikel 3.10 van de Wnb.

- Op grond van artikel 3.10 lid 1 sub a van de Wnb is het verboden om in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in de bijlage onderdeel A bij deze wet opzettelijk te doden of te vangen.
- Op grond van artikel 3.10 lid 1 sub b van de Wnb is het verboden om de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in onderdeel A opzettelijk te beschadigen of te vernielen.

Onder voortplantingsplaatsen of rustplaatsen als bedoeld in artikel 3.10 van de Wnb vallen tijdelijke en/of permanente verblijfplaatsen, seizoensgebonden verblijfplaatsen en foerageergebieden die van belang zijn voor de instandhouding van een voortplantingsplaats of rustplaats van de waterspitsmuis. Bij de graafwerkzaamheden kunnen verblijfplaatsen van de waterspitsmuis worden vernietigd. Om die reden is ontheffing van de verbodsbepaling in artikel 3.10, lid 1 sub b van de Wnb noodzakelijk. Ondanks de genomen voorzorgsmaatregelen, kan het voorkomen van het doden van individuen niet gegarandeerd worden. Om die reden is ontheffing van de verbodsbepaling in artikel 3.10, lid 1 sub a van de Wnb eveneens noodzakelijk.

2.3 *Beoordelingsgronden ontheffing verlening*

Op grond van artikel 1.10 lid 3 van de Wnb dienen wij bij het afgeven van een ontheffing op grond van de Wnb rekening te houden met de vereisten op economisch, sociaal en cultureel gebied en de regionale en lokale bijzonderheden. In dit geval zien wij, deze belangen in acht genomen, geen reden om de ontheffing anders vorm te geven.

3. **De situatie**

De ontheffinghouder is voornemens om natuurontwikkelingsmaatregelen uit te voeren in Libellenreservaat de Werren tussen Groningen en Roden. In de Werren komt al geruime tijd een populatie groene glazenmakers voor. De huidige sloten zijn smal en komen periodiek droog te vallen, waardoor het aanwezige krabbenscheer verdroogd. Door de sloten te verbreden en verdiepen, zal het krabbenscheer minder droog komen te vallen.

Naast de groene glazenmaker, komen in het gebied ook heikikker en waterspitsmuis voor. Door het verbreding en verdieping van de sloten, is er een tijdelijk negatief effect op deze, onder de Wnb vallende, soorten. Op de lange termijn wordt het gebied beter geschikt gemaakt voor de beschermde soorten en is er sprake van een positief effect op de lange termijn. De start van de werkzaamheden staat gepland voor september 2023.

3.1 *Uitgevoerd onderzoek*

De initiatiefnemer heeft Ecogroen opdracht gegeven het projectgebied te onderzoeken. Op 24 augustus 2022 heeft een ecooloog een veldbezoek gebracht om de geschiktheid van het projectgebied voor bepaalde soorten te inventariseren. Daarnaast is bureaustudie uitgevoerd door het raadplegen van onder andere de Nationale Databank Flora en Fauna (hierna NDFF), waarbij een zoekgebied van vijf kilometer rondom het projectgebied is aangehouden. Naar aanleiding van de quickscan is nader onderzoek uitgevoerd naar heikikkers en poelkikkers. Nader onderzoek naar groene glazenmakers en waterspitsmuizen is niet uitgevoerd, omdat bekend is dat deze soorten in het projectgebied voorkomen. Volgens het NDFF zijn er maximaal 15 exemplaren van de groene glazenmaker aanwezig in het gebied. In 2015 is er met vallenonderzoek één waterspitsmuis aangetroffen en er zijn diversie waarnemingen in het NDFF bekend van waterspitsmuizen in het gebied. Het onderzoek naar de heikikker is uitgevoerd volgens het kennisdocument van de soort (BIJ12, 2017). Echter, ten tijde van het onderzoek stond het gehele projectgebied onder water, waardoor het op dat moment ongeschikt was voor de heikikker. Op andere momenten is deze soort wel te verwachten in het projectgebied en zijn er in het verleden heikikkers waargenomen. Het onderzoek naar de poelkikker heeft plaatsgevonden volgens het kennisdocument (BIJ12, 2017) onder gunstige weersomstandigheden. Tijdens het onderzoek zijn er geen poelkikkers waargenomen.

3.2 *Uitvoering van de werkzaamheden*

Voorafgaand aan de graafwerkzaamheden wordt het leefgebied van de waterspitsmuis ongeschikt gemaakt. Dit gebeurt door de vegetatie een week van tevoren kort af te maaien. Hierbij wordt er in één richting gewerkt, zodat individuen kunnen vluchten. De te maaien stukken betreffen de oevers waaraan werkzaamheden plaatsvinden en de locaties waar rijplaten aanbracht zullen worden voor het benodigde materieel en transport. De graafwerkzaamheden vinden plaats in september en oktober, buiten de kwetsbare periodes van de heikikker, groene glazenmaker en waterspitsmuis om.

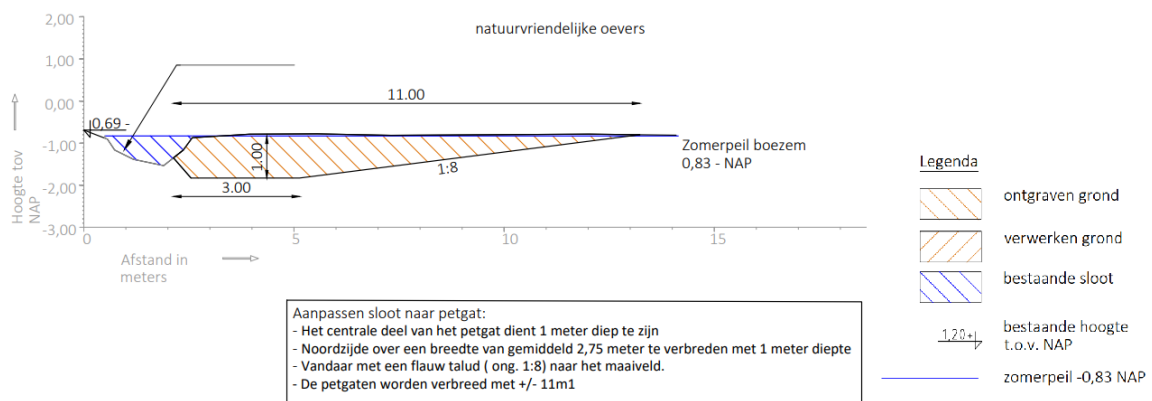
De benodigde werktuigen zullen voor zover mogelijk over de aanwezige busbaan en het toegangspad bewegen. Waar dit niet mogelijk is, zullen de voertuigen over een vooraf aangebrachte platenbaan rijden of, als de weersomstandigheden het toelaten, over het diepste deel van de nieuwe petgaten.

Om de verbreding van de huidige watergangen te realiseren, wordt er parallel aan deze sloten nieuwe petgaten gegraven (figuur 2). Deze nieuwe petgaten bevinden zich aan de noordzides van de bestaande sloten. Deze nieuwe petgaten krijgen natuurvriendelijke oevers (figuur 3) en zijn door middel van een ruggetje gescheiden van de huidige sloten. Wanneer de petgaten gegraven zijn, worden deze volgelaten met water. Als het water op een vergelijkbaar niveau is met huidige watergangen, wordt het ruggetje tussen de twee weggedrukt. De zuidzides van de bestaande watergangen blijven ongemoeid. De bestaande sloten, inclusief het daarin aanwezige waterleven, worden op deze wijze zoveel mogelijk ontzien.

Figuur 2: Inrichtingsplan (bron: Activiteitenplan natuurontwikkeling libellenreservaat de Werren d.d. 24 april 2023, door Ecogroen)

A1 - A1'
Schaal 1:100

Figuur 3: Profiel nieuwe petgaten (bron: Aanvullende gegevens natuurontwikkeling libellenreservaat de Werren d.d. 19 juli 2023, door Ecogroen)

4. Overwegingen

Uit de relevante wet- en regelgeving blijkt dat de aangevraagde ontheffing alleen kan worden verleend als er geen andere bevredigende oplossing bestaat, de ontheffing aangevraagd wordt onder een aangewezen belang en de gunstige staat van instandhouding van de soort niet in het geding is. De ontheffinghouder heeft aangegeven te voldoen aan de voorwaarden zoals deze worden gesteld in artikel 3.8 en 3.10 van de Wnb.

4.1 *Alternatievenafweging*

Het uitvoeren van de natuurontwikkelingsmaatregelen is gebonden aan het projectgebied met de sloten met krabbenscheervegetaties en kan niet op een andere locatie worden uitgevoerd. Met een alternatieve inrichting zal niet de beoogde natuurontwikkeling gerealiseerd worden. Ook is het uitvoeren van geen werkzaamheden geen optie, omdat het krabbenscheer dan zal blijven verdrogen en het aantal groene glazenmakers in het gebied verder af zullen nemen. Daarnaast wordt het leefgebied beter geschikt gemaakt door het creëren van natuurvriendelijke oevers. Door buiten de kwetsbare periode van de groene glazenmaker, heikikker en waterspitsmuis te werken, de werkzaamheden gefaseerd uit te voeren en voldoende alternatieven aan te bieden gedurende en na uitvoering van de werkzaamheden onder toezicht van een ter zake kundige ecooloog, wordt zoveel als mogelijk rekening gehouden met de aanwezige beschermde soorten in het projectgebied. Voor de ingreep bestaat geen andere bevredigende oplossing.

4.2 *Belangenafweging*

De ontheffinghouder geeft in de aanvraag aan te werken in het belang van de bescherming van de wilde flora of fauna, of in het belang van de instandhouding van de natuurlijke habitats, genoemd in artikel 3.8 vijfde lid, onder b, aanhef en onder 1, van de Wnb. Daarnaast wordt aangegeven te werken in het belang van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden genoemd in artikel 3.10, tweede lid, onder a van de Wnb.

De huidige watergangen zijn deels verlandt, waardoor ze met droge zomers grotendeels droogvallen. Dit is funest voor de aanwezige krabbenscheervegetatie. De groene glazenmaker is voor de voortplanting volledig gebonden aan krabbenscheer. Door de afname van krabbenscheer in het projectgebied, nemen ook de aantallen groene glazenmakers af. De verlanding zorgt ook voor extra concurrentie voor de waterspitsmuis. Andere muizen, zoals aardmuizen, gedijen beter in droge gebieden en de waterspitsmuis kan op die wijze worden weggeconcurrerd. In nattere gebieden heeft de waterspitsmuis meer overlevings- en voortplantingskans.

Door de natuurontwikkeling in het gebied wordt meer leefgebied gecreëerd voor de groene glazenmaker en de waterspitsmuis. Door de verdieping van de sloten valt het krabbenscheer niet meer droog en door de verbreding is er tevens meer ruimte voor krabbenscheer om te groeien. Het extra aanbod aan slootmilieu in combinatie met een nieuwe acht meter brede natuurvriendelijke oever draagt bij aan het leefgebied van de heikikker en waterspitsmuis. De oevers worden maximaal één keer per jaar gemaaid, waardoor er voor de waterspitsmuis en heikikker geschikte ruigtes met voldoende schuilplaatsen ontstaan.

Wij kunnen instemmen met de in de aanvraag beschreven belangen. De belangen vormen een voldoende onderbouwing om het optreden van (beperkte) negatieve effecten op de aangevraagde soorten te rechtvaardigen.

4.3 *Staat van instandhouding*

Er is een onderscheid te maken in de landelijke en lokale staat van instandhouding. Per categorie mogen de werkzaamheden geen negatieve invloed hebben.

Groene glazenmaker

In de Onlanden, waar de Werren onderdeel van zijn, zijn de afgelopen 10 jaar ruim 300 waarnemingen van groene glazenmaker bekend. Waarnemingen bevinden zich redelijk geconcentreerd bij een aantal watergangen en het grootste deel van de waarnemingen is van meer dan 5 jaar geleden (NDFF, 2023). Volgens de NDFF wordt de huidige lokale populatie op maximaal 15 exemplaren geschat. Door verlanding en de droge zomers van afgelopen jaren, heeft veel krabbenscheer in het projectgebied het niet overleefd, waardoor het gedecimeerd is. Omdat de groene glazenmaker sterk afhankelijk is van krabbenscheersloten met een goede waterkwaliteit – en daarmee erg kwetsbaar is – en het aantal waarnemingen afneemt, wordt de lokale staat van instandhouding ingeschat als ‘matig ongunstig’. Deze conclusie wordt tevens getrokken voor de landelijke staat van instandhouding (Adams et al., 2019).

Door de te treffen maatregelen wordt het aanwezige krabbenscheer zoveel mogelijk behouden en wordt het projectgebied optimaler leefgebied voor de groene glazenmaker. Daarnaast wordt het projectgebied door de werkzaamheden meer geschikt gemaakt voor groene glazenmaker. Omdat er diverse maatregelen worden getroffen om individuen te ontzien en er uiteindelijk meer leefgebied gecreëerd wordt voor groene glazenmaker, is de functionaliteit van het leefgebied gegarandeerd.

Heikikker

In de omgeving van het projectgebied zijn verschillende (recente) waarnemingen van heikikker bekend (NDFF, 2023). De huidige lokale populatie wordt op maximaal enkele tientallen exemplaren geschat. Gezien het grote aantal waarnemingen en het ruime aanbod aan geschikt leefgebied in de omgeving, wordt de lokale staat van instandhouding van heikikker ingeschat als ‘gunstig’. De landelijke staat van instandhouding is beoordeeld als ‘stabiel’ (Adams et al., 2020).

Door de werkzaamheden wordt meer leefgebied voor heikikker gecreëerd. De te verbreden watergangen geven een groter aanbod aan voortplantingsbiotoop. Het landbiotoop komt voor een deel (behalve het gebied waar de petgaten/natuurvriendelijke oevers komen) weer beschikbaar na de werkzaamheden.

Waterspitsmuis

In de Onlanden zijn de afgelopen 10 jaar ruim 150 waarnemingen van waterspitsmuis bekend. Het grootste deel van de waarnemingen is van meer dan 5 jaar geleden (NDFF, 2023). De huidige lokale populatie wordt op circa 22 exemplaren geschat. Waarnemingen bevinden zich vooral bij de vele rietoevers en het moerassige gebied. De waterspitsmuis is een moeilijk waar te nemen soort en het waarnemerseffect is groot. Het is daarom moeilijk een trend te bepalen. De lokale staat van instandhouding wordt ingeschat als ‘onbekend’. Landelijk gezien wordt de Rode Lijst status van de waterspitsmuis op ‘thans niet bedreigd’ ingeschat (Rode Lijst NL, 2020).

Door de werkzaamheden wordt meer leefgebied voor waterspitsmuis gecreëerd en daarmee de functionaliteit van het leefgebied gegarandeerd. Er worden diverse maatregelen genomen om individuen te ontzien en er komt uiteindelijk meer leefgebied terug.

Conclusie staat van instandhouding

Door het treffen van de juiste en voldoende alternatieve maatregelen voor de soorten zoals in bovenstaande staat omschreven, worden negatieve effecten op de gunstige staat van instandhouding van de soorten niet verwacht.

4.4 Zorgplicht en broedseizoen

Naast de soorten waarvoor de ontheffinghouder de ontheffing heeft aangevraagd kunnen ook andere soorten worden aangetroffen tijdens de uitvoering van de werkzaamheden.

Artikel 1.11 van de Wnb gebiedt eenieder voldoende zorg in acht te nemen voor Natura 2000-gebieden, bijzondere nationale natuurgebieden en voor in het wild levende planten en hun directe leefomgeving. Activiteiten of werkzaamheden die leiden tot negatieve effecten op gebieden of specifieke plant- of diersoorten dienen achterwege gelaten te worden, of zo uitgevoerd te worden dat negatieve effecten worden beperkt of ongedaan gemaakt.

Naast de zorgplicht dient de ontheffinghouder ook rekening te houden met het broedseizoen van vogels. Werkzaamheden die een negatief effect kunnen hebben op het broedsucces van vogels dienen uitgesteld te worden. Een ecologisch deskundige dient vast te stellen dat het broedseizoen voor de op het plangebied aanwezige (beschermde) soorten ten einde is.

5. Conclusie

Gelet op vorenstaande besluiten wij ontheffing van de Wnb te verlenen. Aan deze ontheffing zijn de voorschriften verbonden zoals vermeld in dit besluit.